

Lausuntokierros raporttiluonnoksesta

Lausunnonantajia pyydettiin arvioimaan työryhmän esittämän toimintamallin soveltuvuutta käytäntöön, vaikutuksia hoidon yhdenvertaiseen saatavuuteen ja potilasturvallisuuteen sekä kustannusvaikutuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriöön saapui 14 lausuntoa, joista yksi oli kolmen hammasteknisen alan järjestön yhteinen lausunto. Pääasiallisesti lausunnot pitivät toimintamallia hyvänä, kannatettavana sekä erinomaisesti käytäntöön soveltuvana. Vain kolmessa lausunnossa ei kannatettu esitettyä toimintamallia. Kaksi näistä kolmesta lausunnosta oli käytännössä identtisiä, koska yksi lausunnonantaja yhtyi täysin toisen tahon kannanottoon. Kysymyksiä ja tarkennuksia otettiin lausunnoissa esille ja etenkin Kanta-järjestelmään liittymistä edellytettiin ja kannatettiin vahvasti.

Tässä muutama lyhyt lainaus annetuista lausunnoista.

Valvira

"Valvira kannattaa työryhmän esityksen mukaista toiminnan muutosta siten, että hoitosuosituksen mukaisesti hammaslääkäri tekee suun kokonaisarvion ja määrittää osaproteesin osaksi kokonaishoitoa ennen potilaan lähettämistä erikoishammasteknikolle."

Tampereen kaupunki

"Soveltuu hyvin edellyttäen hammasteknikkojen lisäkoulutusta ja hyvää lähetekäytäntöä."

"Lähetteen edellytyksiä on hammaslääkäriin tutkimus ja arvio tilanteesta, sen vuoksi emme näe vaikutuksia potilasturvallisuuteen."

Suomen Hammaslääkäriliitto ry

"Ainoa toimiva mahdollisuus malliin on, että sekä hammaslääkäriin että erikoishammasteknikon käynnit kirjautuvat Kanta-järjestelmään. Työryhmän esittämä suositus ei ole tähän riittävä. Kanta-järjestelmä mahdollistaa tietojen vaihdon ammattilaisten välillä varmistaen laadukkaan ja potilasturvallisen hoidon. On myös nähtävissä,

että uuden sote-järjestelmän mukana vuonna 2022 tulevat protetiikan asiakassetelit sopisivat hyvin myös erikoishammasteknikoiden antamaan hoitoon eikä voida ajatella, että tämä tapahtuisi ilman Kanta-järjestelmää."

"Potilasturvallisuus edellyttää, että eri toimijat – myös potilas – voivat tarkistaa tehdyt tutkimukset, diagnoosit ja toimenpiteet. Tämä toteutuu Kanta-järjestelmän kautta."

Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveystoimiala

"Kokemuksemme mukaan erikoishammasteknikko voi antaa kokoproteesihoidon merkittävästi pienemmin kokonaiskustannuksin sekä potilaalle että julkiselle järjestäjälle kuin hammaslääkäriin ja hammasteknikon yhteistyönä tehtynä. Merkittävämpi vaikutus on julkiselle järjestäjälle. Oletettavasti osaproteesihoidossa on vastaavan kaltainen vaikutus."

Etelä-Savon

sosiaali- ja terveystoimialan kuntayhtymä

"Uudistus parantaa mahdollisuuksia yhdenvertaisuuteen, mikäli ammattilaisia on alueellisesti riittävästi. Potilasturvallisuus ei vaarannu, kun potilasta hoidetaan yhteistyössä suunnitelman mukaisesti."

Porin kaupunki

"Toimintamalli soveltuu erinomaisesti käytäntöön. Se vapauttaa hammaslääkäriin vastaanottoaikaa vaativammalle hoidolle. Asiakas saa valmiin proteesin myös nopeammin suoraan erikoishammasteknikolta."

Suomen Kuntaliitto ry

"Esitettyssä mallissa hammaslääkäri arvioi potilaan tilanteen ja sen soveltuuko potilaan hoito erikoishammasteknikon toteutettavaksi. Hammaslääkäri laatii lähetteen ja tekee alustavan hoitosuunnitelman. Asiakkaan hoito tapahtuu erikoishammasteknikon ja hammaslääkäriin yhteistyönä. Malli vaikuttaa käytäntöön soveltuvalta."

Voit tutustua lausuntopyyntömateriaaliin vieressä olevan QR-koodin kautta tai EHT-liiton verkkosivujen kautta.

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=d8fe9956-52a1-4f2b-810e-f4ab97330386&respondentId=bcfba7d5-e924-4b76-a398-b9e34ca36068>

LAUSUNTO 18.11.2018

Viite:
STM068:00/2018
Asia:

Lausuntopyyntö

Erikoishammasteknikon ammatinharjoittamisen ja toimenkuvan laajentamisen edellytyksiä valmisteleva työryhmä: Erikoishammasteknikon toimenkuvan laajentaminen hammasosaproteesien valmistamiseen.

Erikoishammasteknikkoliitto, Hammaslaboratorioliitto ja Suomen Hammasteknikkoseura (EHTL, HlabL ja SHtS) kiittävät mahdollisuudesta lausua ja esittävät lausuntonaan seuraavaa:

Toimintamallin soveltuvuus käytäntöön

Työryhmän esittelemä toimintamalli soveltuisi käytäntöön erinomaisen hyvin.

Nykyisen lainsäädännön mukaan hammaslääkäri ei saa lähettää osaproteesia tarvitsevaa potilasta erikoishammasteknikolle proteesin valmistusta varten. Kuitenkin käytännössä lakia joudutaan jatkuvasti katsomaan läpi sormien, jotta järkevä työnjako, hammaslääkärin määräys, potilaan suun terveyden kannalta eettinen hoito sekä potilaan oma hoitotoive toteutuisivat.

Nykyisen, keskeiseltä sisällöltään yli 50 vuotta muuttumattomana säilyneen lain mukaisesti toimien osaproteesin valmistus vaatii neljän ammattilaisen työpanoksen: hammaslääkäri, hammashoitaja, kuriiri, hammasteknikko. Tämä valmistusprosessi vie huomattavasti resursseja ja on potilaan kannalta tehoton. Vanhentunut lainsäädäntö onkin johtanut siihen, että vaikka laki ei sitä salli, yksityisen ja kunnallisen sektorin hammaslääkärit lähettävät osaproteesipotilaita erikoishammasteknikolle, lähetteellä ja ilman lähetettä. Kentällä menetellään näin, koska hammaslääkäri kokee järkeväksi ja tarkoituksenmukaiseksi lähettää tietyssä tilanteessa potilas erikoishammasteknikoille osaproteesihoitoon.

Läheteljärjestelmällä saavutettaisiin hammaslääkärille lisää valinnanvapautta ja usein kaivattua oikeutta hoitaa potilasta järkevasti. Läheteljärjestelmä laillistaisi ja antaisi pelisäännöt nykyisin koko Suomessa kattavasti käytössä olevalle hyvälle ja toimivalle, mutta laittomalle, yhteistyölle hammaslääkärin ja erikoishammasteknikon välillä.

Lähetteen kirjoitusoikeus tehostaisi hammaslääkäriresurssien käyttöä ja vapauttaisi hammaslääkäreitä sel- laista osaamista vaativiin tehtäviin, joissa heidän ammattitaidostaan on suurin hyöty. Lisäksi lähetekäytäntö antaisi hammaslääkärille lisämahdollisuuksia hoitosuunnitelmaan, aivan kuten esimerkiksi hammaslääkärin ja suuhygienistin yhteistyössäkin.

Suurin osa erikoishammasteknikoista on itsenäisiä ammatinharjoittajia, joilla ei ole käytössä Kanta-yhteensopi- vaa potilastietojärjestelmää. Proteesihoidoissa on käytössä pääsääntöisesti paperiset potilasasiakirjat. Hammas- teknisen alan järjestöt (EHTL, HlabL ja SHtS) toivovat paperisen lähetteen mahdollisuutta sekä riittävän pitkää siirtymäaikaa jonkinlaiseen kevennettyyn Kanta-järjestelmään.

Arvio vaikutuksista hoidon yhdenvertaiseen saatavuuteen ja potilasturvallisuuteen

Suomen väestössä esiintyy runsaasti vajaahampaisuutta sekä käytössä olevien proteesien korjaustarvetta. Väestö polarisoituu voimakkaasti vajaahampaisuuden hoidossa; edelleen n. 800 000 suomalaista käyttää irrotettavaa proteesia. Suurella osalla väestöstä ei ole mahdollisuutta korvata puuttuvia hampaita kiinteällä protetiikalla. Terveyskeskusten resurssit eivät riitä protetiikan työtehtäviin ja potilaita jää paikoin ilman hoitoa. Tarkoituksenmukaisella työnjaolla pystyttäisiin parantamaan erityisesti kunnallisen hammashoidon proteettisen hoidon kapasiteettia ja lyhentämään hoitojonoja.

Läheteljärjestelmässä laillistettavan työnjaon käytännön nähdään tuottavan suunterveydenhuollossa entistä hallitumpaa, tehokkaampaa ja turvallisempaa hammashoitoa irtoproteesipotilaille. Läheteljärjestelmä tarjoaisi pa- rantunutta valinnanvapautta, työtehoa ja tuottavuutta, samalla kun se keventäisi valvojan viranomaisen työtaakkaa. Potilaalle läheteljärjestelmä merkitsisi parantunutta suun terveyttä ja potilasturvallisuutta, hoidon saatavuuden parantamista, hoitotoiveen toteutumista sekä lisääntyneitä valinnanvapautta. Hoitoon pääsyä parantavat vaiku- tukset ulottuvat etenkin pienille paikkakunnille ja syrjäseuduille. Esityksen tuottamat hyödyt eivät kuitenkaan eriarvoista kunnallis- ja yksityissektoria.

Potilaalle lähetejärjestelmä merkitsisi parantunutta suun terveyttä ja potilasturvallisuutta, hoidon saatavuuden parantamista, hoitotoiveen toteutumista sekä lisääntynyttä valinnanvapautta. Hoitoon pääsyä parantavat vaikutukset ulottuvat etenkin pienille paikkakunnille ja syrjäseuduille. Esityksen tuottamat hyödyt eivät kuitenkaan eriarvoista kunnallis- ja yksityissektoria.

Arvio kustannusvaikutuksista

Nykyllä tavalla valmistettu osaproteesi tarvitsee neljän ammattilaisen työpanoksen (hammaslääkäri, hammashoitaja, kuriiri, hammasteknikko), joka nostaa osaproteesin kustannuksia potilaalle. Lähetejärjestelmä antaisi mahdollisuuden hallitumpaan osaproteesihoidon ja potilaan suun terveyden edistämiseen. Lähetejärjestelmä mahdollistaisi potilaalle osaproteesihoidon kohtuullisemmalla kustannuksella.

Täyshampaattomuuden vähetessä osaproteesipotilaiden proteesien korjaus- ja muutostyöt lisääntyvät ikääntyvässä, yhä enemmän omia hampaita omaavassa väestössä. Nykykäytäntöön verrattuna lähetejärjestelmä lisäisi vajaahampaisille potilaille hammaslääkärin suorittamia tutkimuksia ja seuranta, vähentäen samalla tarvittaessa hammaslääkäriltä kustannustehottomia proteesitöitä. Etenkin kunnalliselle hammashoidolle lähetejärjestelmä toisi merkittäviä kustannussäästöjä.

Lähetejärjestelmällä olisi mahdollista parantaa hammaslääkäriasemien tehokkuutta merkittävästi, niin yksityisellä kuin kunnallisella sektorilla. Yksityispuolella lähetejärjestelmä vapauttaisi tarvittaessa hammaslääkäriresursseja vaativimpiin hoitotoimenpiteisiin. Lisäksi niin yksityinen kuin kunnallinen sektori pystyisivät tarjoamaan kattavamman sekä tehokkaamman palveluvalikoiman, kun erikoishammasteknikko voisi työskennellä laajemmalla toimenkuvalla. Ulkoistamalla osaproteesin valmistuksen erikoishammasteknikolle, kunnallisella sektorilla olisi mahdollista siirtää huomattavia määriä hammaslääkäri/hammashoitaja työparin vastaanottoaikoja hoitojonojen purkuun.

Tarvittaessa Erikoishammasteknikkoliitto ja Suomen Hammasteknikkoseura pystyvät järjestämään lisäkoulutusta tarpeen mukaisesti. Koulutus tapahtuu omarahoitteisesti, joten siitä ei koidu kustannuksia yhteiskunnalle.

KUINKA LÄHETECHANKE ETENEE TÄSTÄ ETEENPÄIN?

Lausuntokierroksen jälkeen STM:n työryhmä on tehnyt annettujen lausuntojen perusteella muokkauksia raporttiin, joka siirtyy seuraavaksi STM:n käsittelyyn.

Niin kutsuttu EHT:n osaproteesioikeusasia ei koskaan ole ollut näin pitkällä, mutta kahdeksanportainen lainvalmisteluprosessi on pitkä ja viivästyksiä saattaa matkan varrella esiintyä.

Tällä hetkellä Lähetehanke on esivalmisteluasteella.
Avaa havainnollinen esimerkki <http://lainvalmistelu.finlex.fi/>

